

Druhowie w parlamencie

Na kilka dni przed obchodami Dnia Strażaka Senacki Zespół Strażacki, któremu przewodniczył senator Jan Szafraniec, oraz Komisja Kultury i Środków Przekazu zorganizowali konferencję naukową poświęconą roli strażaków ochotników w polskiej kulturze i tradycji.

Zdziałaniami druhów wielu rodaków zetknął los, ale mało kto wie, jak długa i barwna jest historia ochotniczych straży pożarnych w Polsce. Różnorodność podejmowanych przez stowarzyszenie inicjatyw lokalnych może być wzorem dla wszystkich, którzy chcą poświęcić się działalności społecznej, pomocy innym czy działalności ratowniczej.

Władze i liderzy ochotniczego ruchu z całego kraju spotkali się z ekspertami i politykami, by dyskutować o problemach lokalnych społeczności. To dowód wielkiej siły ochotniczego ruchu pod sztandarem św. Floriana.

Kultura w pieśni i tradycji

Niezwykle rzadko w gmachu Senatu rozbrzmiewają instrumenty muzyczne. Tym razem znane melodie wprowadziły gości w tematykę i klimat spotkania – tradycję i kulturę polską od pokoleń podtrzymywaną przez ochotnicze straże pożarne. Kultura wsi, związana z religijnymi świętami, stanowiła i stanowi dorobek obyczajów i obrzędów, rzemiosła artystycznego, tańców i pieśni. Z tych popularnych i od wieków układanych form czerpała i czerpie wielka twórczość narodowa, poezja, dramaty, muzyka. Ochotnicze straże pożarne nie pozwalały tej kulturze zaniknąć.

Tak właśnie, w słowach pełnych uznania dla druhów, rozpoczął konferencję przewodniczący 26-osobowego Senackiego Zespołu Strażaków senator Jan Szafraniec. W równie wzniosłym tonie wypowiedział się ks. abp. Sławoj Leszek Głódź, podkreślając, że organizacja konferencji przez parlament jest potwierdzeniem, że dostrzeżono państwowotwórczą rolę strażaków OSP i PSP.

Podkreślono też, że działalność OSP powinna być zauważana, doceniana, wreszcie brana pod uwagę przez polityków i parlamentarzystów Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście nowych zagrożeń terrorystycznych. Jednostki ochotniczych straży pożarnych mogą się stać podstawowymi formacjami paramilitarnymi w kraju zarówno w zakresie zagrożeń terrorystycznych, jak i tych o charakterze militarnym.

Prelegenci zwrócili także uwagę na fakt, że w polskim prawie brakuje uregulowania nakłada-

jącego obowiązku niesienia bezinteresownej pomocy potrzebującym, przypominając, że Konstytucja RP, chroniąc prawa człowieka, przypisuje mu 51 praw i tylko pięć obowiązków. Dlatego też bezinteresowność druhów przyświecająca im podczas prowadzenia akcji ratowniczych i gaśniczych, która znajduje potwierdzenie w hasłach haftowanych na strażackich sztandarach: „Bogu na chwałę, bliźniemu na pożytek”, oceniono najwyżej.

Strażak niczym rycerz

Dr Jacek Strojny, odwołując się do historii państwa polskiego, mocny akcent położył na wychowanie etyczne i patriotyczne oraz pracę organiczną, jaką prowadzą druhowie. Sam fakt zostania strażakiem porównał do pasowania na rycerza, podkreślając jednocześnie pomocowy charakter ochotniczych straży pożarnych. Uznał, że w ruchu ludowym właśnie strażackie chorągwie, ►

Przemawia senator RP Jan Szafraniec

► sztandary, mundury i symbolika utrwały polskość, a przede wszystkim język narodowy.

Dr Władysław Tabasz w swojej definicji opisującej działalność ochotników oprócz ratowania i niesienia pomocy bliźniemu wskazał 14 innych funkcji, które pełnią druhowie w lokalnych społecznościach oraz w wymiarze państwowości polskiej.

Tradycyjna postawa to sukces

Spoločności wiejskie są elementem społeczeństwa globalnego i dlatego w przyszłości należy spodziewać się w nich zmian społecznych, podobnie jak przemian w postawie patriotycznej Polaków. Trzeba więc dołożyć wszelkich starań, aby podstawą i fundamentem tych zmian stały się tradycja i kultura. Dostosowanie się do warunków nowoczesnej cywilizacji możliwe będzie tylko poprzez budowanie społeczeństwa przedsiębiorczego. Dlatego ochotnicze straże pożarne muszą włączyć się w nurt inicjowania zmian prorozwojowych. Brak takiej aktywności nie zatrzyma wprawdzie postępu, ale może wpłynąć

na jego gorsze oblicze – powiedział dr Jacek Strojny. To ważny obowiązek dla straży pożarnych, które – ciesząc się dużym zaufaniem w społeczeństwie – mogą znacznie spotęgować i przyspieszyć zachodzące zmiany. Nie muszą przy tym niszczyć tradycyjnych postaw, przeczyć patriotyzmowi – przeciwnie, mogą stanowić wartości, które współcześnie są cenne i pozwalają odnieść sukces.

Tradycja i kultura, które stały się hasłami konferencji, zdaniem wielu prelegentów mogą tworzyć podstawę rozwoju, a nie być źródłem stagnacji dla lokalnych społeczności.

Trudne pytania

W trakcie wartkiej dyskusji pojawiło się wiele pytań dotyczących przyszłości strażackiego ruchu ochotniczego w Polsce. Jedne z pierwszych dotyczyło problemu, czy ochotnicze straże pożarne powinny koncentrować się na utrwalaniu postaw o wartościach tradycyjnych, czy też na budowaniu społeczeństwa przedsiębiorczego. Padły pytania o to, jakie zmiany należałoby wprowadzić

w samej organizacji, aby była ona gotowa na wyzwania stojące przed nowoczesnym społeczeństwem. Dyskutanci zastanawiali się, jakie instrumenty oddziaływania na społeczność lokalną są i mogą być wykorzystywane przez ochotnicze straże pożarne, aby w przyszłości mogły one odgrywać, jak dotychczas, ważną rolę w środowiskach lokalnych.

Dr Władysław Tabasz sugerował, aby w polityce państwa rozważyć pozamilitarną rolę OSP. Osobom odpowiedzialnym za rozwój kultury w Polsce wskazywał możliwość realizacji przez ochotników zadań zleconych w tym obszarze. Zwrócił także uwagę, by w budowaniu pożarniczych tradycji zachować strażacką odrębność, w szczególności zachować odrębność muzeów pożarniczych od wielkich jednostek muzealnych, które wchłaniając pamiętki strażackie, pozbawiają je ich właściwego kolorytu.

W wypowiedzi ks. abp. Głódzia, która wywołała wśród zebranych żywe reakcje, można było doszukać się wielkiej troski o przyszłość pożarnictwa ochotniczego. Podkreślając ważną rolę ochotni-

ków w tworzeniu korzeni państwa polskiego, uznał, że zjawisku temu należy się właściwa oprawa i zainteresowanie mediów. Pojawiło się także pytanie, co robi Państwowa Straż Pożarna, aby wspierać działalność ochotników. Tym samym arcybiskup zwrócił się do komendantów jednostek PSP uczestniczących w konferencji. Jako dobry przykład współpracy między dwiema formacjami podał Podlasie. Wskazał także możliwości ściślejszej współpracy z wojskiem, przypominając znaną maksymę marszałka Józefa Piłsudskiego – Straż siostrzyca wojska. Mocno zaakcentował potrzebę większego wsparcia prawnego ochotników oraz szerszej pomocy w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, w tym rehabilitacji. Wspomniał o odnoszącym się do całego społeczeństwa polskiego problemie emigracji zarobkowej.

Granty także dla strażaków

Na zakończenie wystąpiła Agnieszka Czerniak z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, która wskazała wiele możliwości poszukiwania źródeł finansowania statutowych celów jednostek ochotniczych straży pożarnych. Wyróżniła m.in. dwa programy, deklarując jednocześnie pomoc ministerstwa w propagowaniu informacji na temat finansowania przedsięwzięć w ramach programów unijnych. Pierwszy to program operacyjny Wspieranie inicjatyw lokalnych, drugi to Edukacja kulturalna i kształcenie kadr kultury. Do tego ważnego dla ochotników zagadnienia powrócimy na łamach PP.

Dla ochotników, komendantów PSP, zebranych senatorów, a także władz Zarządu Głównego ZOSP RP i wyróżnionych działaczy, wśród których znajdowało się wielu młodych druhow, nie było to spotkanie poświęcone jedynie historii. Prezentowane idee mogą stać się inspiracją w poszukiwaniu sensu bycia strażakiem w zmieniającej się rzeczywistości oraz natchnieniem dla kontynuacji chlubnych tradycji ochotniczych straży pożarnych w Polsce.

wmaziarz@kgpsp.gov.pl